

13

Handläggare:
Anna Bolinder
Sara Heppling Trygg: 08-508 240 16

Till Skärholmens stadsdelsnämnd

Synpunkter på planförslag gällande Förbifart Stockholm.

Sätra 2: | Dnr 2011-03365, Norr om trafikplats Kungens Kurva Dp 2009-17149, Anslutning till Skärholmsvägen Dp 2009-17115 | samt Tunnel Sätra TDp/ Dp2009-17150.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens synpunkter.
2. Tjänsteutlåtandet skickas till Stadsbyggnadskontoret, Box 8314, 104 20 Stockholm för utredning.
3. Omedelbar justering

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Rune Ney
Avdelningschef Samhällsservice

Sammanfattning

Stadsdelsförvaltningen har fått 4 pågående planarbeten för Förbifart Stockholm. Förvaltningen lämnar synpunkter på 2 av dessa. Norr om trafikplats Kungens Kurva dnr 2009-17149 och Förbifart Stockholm. Tillägg till detaljplaner (Sätra varv) dnr 2009-17150.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom avdelningen Samhällsservice.

Bakgrund

Förbifart Stockholm planeras bli en ny dragning av E4/E20 vid Kungens Kurva i söder till E4 i Häggvik i norr. Av den 21 km långa sträckan planeras ca 19 km att gå i tunnel. Större delen av sträckan kommer att gå genom Stockholm stad. Sträckan är uppdelad på 12 detaljplaner och 1 upphävande plan. De som berör Skärholmen i detta ärende är 4 stycken.

Förslag till detaljplaner för Förbifart Stockholm ställs ut under tiden 21 november – 19 december.

Under pågående planarbete för Förbifart Stockholm ställs tillägg till detaljplanen ut på medborgarkontoret i Skärholmen och Tekniska nämndhuset, fyrkanten, Fleminggatan 5, Stockholm. Planerna består av 4 områden som berör Skärholmen.

Skärholmens stadsdelsförvaltning lämnar här synpunkter vad gäller 2 av detaljplanerna som berör Skärholmen.

I detaljplan Sätra 2009-17150 ingår att skapa en arbetstunnel vid Sätra varv för att transportera bort sprängmassor från Förbifart Stockholm. Förslaget är att det första året skall massorna transporteras med lastbilar tills utskeppningshamnen är klar. Nuvarande förslag innebär tunga transporter på Sätragårdsvägen, Sätravarvsvägen och Björksättravägen i Sätra. Transporterna skall sedan vidare på Skärholmsvägen som även får transporter från arbetstunneln (busstunneln) detaljplan 2009-17149 vid Smistavägen till stenkrossen vid Lindvreten (Kungens Kurva).

Genomfartsområdet är bebyggt efter Sätravarvsvägen med en ny ridanläggning med ridskola för om 1 kvartalet 2013 och en förskola med 75 barn samt ett boende i förvaltningens regi med ca 30 personer däribland barn.

Där ridanläggningen ligger idag, just vid infarten till Sätravarvsvägen från Sätragårdsvägen planerar Svenska Bostäder att bygga nya bostäder med 60 lägenheter varav 2 är gruppboende för funktionsnedsatta.

Sätravarvsvägen är delvis förbättrad med trottoar, belysning och ny vägbana men är trots det idag underdimensionerad för tung trafik, framförallt vid infarten till Sätravarvsvägen där ingen breddning gjorts. Trottoaren är placerad på motsatt sida gentemot den nya ridanläggningen vilket innebär att vägen i dagsläget måste korsas för de som ska dit.

Flertalet förslag från medborgarna har inkommit om en busslinje ner till stallet vilket stadsdelsförvaltningen för närvarande undersöker. Tung trafik skulle kunna försvåra en sådan utvidgning av kollektivtrafiknätet.

I stadsbyggnadskontorets genomförandebeskrivning (S-TDp/Dp 2099-17-150-54) konstateras att:

"Under byggandet av arbetstunneln och hamnanläggningen kommer Sättra varvsväg att användas för tyngre transporter i lite större omfattning, vilket bör regleras i en överenskommelse."

I Trafikverkets egen riskbedömning (Övergripande riskbedömning, Miljökonsekvensbeskrivning Detaljplan för förbifart Stockholm 2012-11-05) konstateras att:

"Om transportererna kommer att gå på de små vägarna som finns i området föreligger en risk för olycka. Det går inte att avskriva att risknivån inte blir betydande för bostäderna och ridhuset i Sättra och riskreducerande åtgärder kan komma att bli nödvändiga. Detta behöver analyseras i detalj när det är utrett var transportererna kommer att gå."

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen uttrycker stark oro för den överhängande risken för olyckor orsakade av de tunga marktransporter av sprängmassor och miljöfarliga transporter som planeras till och från Sättra varv. Förvaltningen yrkar på att alla tyngre transporter endast sker via hamnen. Hamnens färdigställande är därmed en förutsättning för byggstart av arbetstunneln.

Om hamnen inte färdigställs innan byggstart för arbetstunneln efterfrågar förvaltningen tydlig information om hur transportererna till och från arbetstunneln kommer gå. En utredning av hur transportererna till och från arbetstunneln vid Sättravarv förmodas påverka de boende, förskolan, gruppboendet och de som nyttjar ridstallet i närområdet är vid detta scenario en nödvändighet. Utredningen bör resultera i förslag till åtgärder för att minska påverkan, minimera den tid de tunga marktransporterna pågår och framförallt förebygga den förhöjda risken för olyckor. Bullerskyddsåtgärder för ovan nämnda berörda grupper och verksamheter bör utredas enligt Länsstyrelsens kontrollprogram för buller under byggskedet, se bilaga 3. Vidare ställer sig förvaltningen frågan hur det eventuella bostadsbyggandet vid det gamla stallet kommer påverkas av transportererna till och från arbetstunnel. Förvaltningen arbetar aktivt för bostadsbyggandet i Skärholmen som varit mycket lågt de senaste åren. Ett attraktivt och varierande bostadsbestånd är grundläggande för Skärholmens fortsatta utveckling.

Bilagor

1. Pågående planarbete.
2. Trafikverkets övergripande riskbedömning gällande transporter av farligt gods till anläggningsarbetena
3. Länsstyrelsens riktlinjer. Buller under byggskedet.

Pågående planarbete

Diarier
2009-17150

Projektnamn
Förbifart Stockholm

Beskrivning
Förbifart Stockholm. Tillägg till detaljplaner

Stadsdel
Sätra

Stadsdelsnämnd
Skärholmen

Planinnehåll

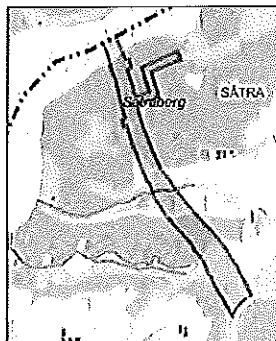
Byggherre

Strategiska frågor

Planerad byggstart (År-kvartal)

Handläggare
Stadsbyggnadskontoret: Inge Almqvist

Se alla handlingar

Visa gällande planer på karta
Visa pågående planer på karta

Samråd och utställningar

Utställning 2012-11-21 - 2012-12-19
Visningslokaler:
Tekniska Nämndhuset, Fyrkanten, Flemi
4, Stockholm,
Skärholmens medborgarkontor, Bodholn
2, Skärholmen,
Lämna synpunkter

Planprocessen

Plan normalt utan programsamråd
Klicka på något skede för att visa mer in

Förstudie/Markanvis

Startskede

Planskede

Handlingar

Utställning / Granskning

Gestaltungsprogram... (4,69 MB)
MKB tunneldelar södra (2,78 MB)
MKB tunneldelar södra (10,82 MB)
MKB tunneldelar södra (10,58 MB)
MKB tunneldelar södra (192,47 KB)
MKB tunneldelar södra (24,25 MB)
Övergripande... (2,71 MB)
Plankarta Dp... (2,26 MB)
Genomförandebeskrivn... (83,9 KB)
Planbeskrivning Dp (441,55 KB)
Underrättelse om... (86,12 KB)

Godkännande/Antaga

Överklagande (valbar)

Laga kraft

För att kunna öppna dokumenten krävs
programmet Acrobat Reader som är gratis
ladda hem.

Ladda hem Acrobat Reader

Pågående planarbete

Diarienum
2009-17151

Projektname
Förbifart Stockholm

Beskrivning
Förbifart Stockholms lokala anslutning till Skärholmsvägen

Stadsdel Skärholmen **Stadsdelsnämnd**
Skärholmen

Planinnehåll

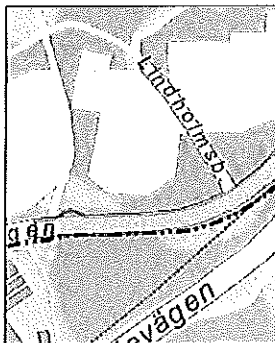
Byggherre

Strategiska frågor

Planerad byggstart (År-kvartal)

Handläggare
Stadsbyggnadskontoret: Inge Almqvist

Se alla handlingar
Se webbsida

Visa gällande planer på karta
Visa pågående planer på karta

Samråd och utställningar

Utställning 2012-11-21 - 2012-12-19
Visningslokaler:
Tekniska Nämndhuset, Fyrkanten, Flemi
4, Stockholm,
Skärholmens medborgarkontor, Bodholm
2, Skärholmen,
Lämna synpunkter

Planprocessen

Plan Normalt utan programsam
Klicka på något skede för att visa mer in

Förstudie/Markanvis

Startskede

Planskede

Handlingar

Utställning / Gransk

Planbrev Dp, .. (1,07 MB)
Genomförandebeskriv .. (78,42 KB)
Planbeskrivning Dp (89 KB)
Underrättelse om .. (85,56 KB)

Godkännande/Antaga

Överklagande (valbar

Laga kraft

För att kunna öppna dokumenten krävs
programmet Acrobat Reader som är grat
ladda hem.

Ladda hem Acrobat Reader

Pågående planarbete

Diarienum
2009-17149

Projektnamn
Norr om trafikplats Kungens kurva

Beskrivning
Förbifart Stockholm

Stadsdel **Stadsdelsnämnd**
Sätra Skärholmen

Planinnehåll

Byggherre

Strategiska frågor

Planerad byggstart (År-kvartal)

Handläggare
Stadsbyggnadskontoret: Inge Almqvist

Se alla handlingar

Se webbsida

Visa gällande planer på karta
Visa pågående planer på karta

Samråd och utställningar

Utställning 2012-11-21 - 2012-12-19
Visningslokaler:
Tekniska Närmduset, Fyrkanten, Flemi
4, Stockholm,
Skärholmens medborgarkontor, Bodholn
2, Skärholmen,
Lämna synpunkter

Planprocessen

Plan Normalt utan programsam
Klicka på något skede för att visa mer in

Planskede

Handlingar

Utställning / Gransk

Gestaltungsprogram... (4,69 MB)
MKB tunneldelar söder (2,78 MB)
MKB tunneldelar söder (10,82 MB)
MKB tunneldelar söder (10,58 MB)
MKB tunneldelar söder (192,45 KB)
MKB tunneldelar söder (24,25 MB)
Övergripande... (2,71 MB)
Plankarta Dp... (2,15 MB)
Genomförandebeskrivn... (85,41 KB)
Planbeskrivning Dp (598,2 KB)
Underrättelse om... (85,97 KB)

Godkännande/Antaga

Överklagande (valbar

Laga kraft

För att kunna öppna dokumenten krävs
programmet Acrobat Reader som är gratis
ladda hem.

Ladda hem Acrobat Reader

Pågående planarbete

Diarienum
2011-03365

Projektname
Såtra 2:1

Beskrivning
Upphävande av generalplan

Stadsdel **Stadsdelsnämnd**
Såtra Skärholmen

Planinnehåll

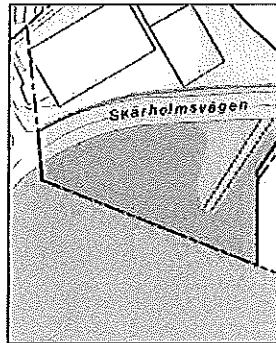
Byggherre

Strategiska frågor

Planerad byggstart (År-kvartal)

Handläggare
Stadsbyggnadskontoret: Inge Almqvist

Se alla handlingar
Se webbsida

Visa gällande planer på karta
Visa pågående planer på karta

Samråd och utställningar

Utställning 2012-11-21 - 2012-12-19
Visningslokaler:
Tekniska Nämndhuset, Fyrkanten, Fleming
4, Stockholm,
Skärholmens medborgarkontor, Bodholm
2, Skärholmen,
Lämna synpunkter

Planprocessen

Plan Normalt utan programsam
Klicka på något skede för att visa mer in

Planskede

Handlingar

Planskede

Utställning / Granskn

Plan-karta Dp... (406,86 KB)
Underrättelse om... (85,99 KB)
Planbeskrivning S-Dp (224,09 KB)

Godkännande/Antaga

Överklagande (valbar

Laga kraft

För att kunna öppna dokumenten krävs
programmet Acrobat Reader som är grat
ladda hem.

Ladda hem Acrobat Reader

Bilaga 1

ÖVERGRIPANDE RISKBEDÖMNING

Miljökonsekvensbeskrivning

Detaljplan för Förbifart Stockholm

2012-11-05

5.2 Transporter av farligt gods till anläggningsarbetena

Den ökade risknivån som genereras av de tillkommande farligt godstransporterna vilka genereras av tunnelbyggandet beskrivs kvalitativt i detta kapitel.

Det sprängmedel för drivning av tunneln som troligen kommer att användas är ett emulsionssprängämne (exempelvis CIVEC från ORICA) som tillhör ADR klass 1.1⁵⁸. Ett emulsionssprängämne innebär att det behöver känsliggöras i samband med inpumpning för att fungera som massexplosiv. Innan ämnet känsliggjorts är det ett oxiderande ämne i ADR klass 5. Detta innebär dock inte att sprängmedlet är ofarligt vid transport, en brand kan t.ex. få produkten att gå till detonation. En trafikolycka där fordon börjar brinna kan därmed leda till en explosion.

Den mängd som behövas för att driva respektive tunnel uppskattas till cirka 10-15 ton per vecka från varje håll den drivs. Explosivämnet transporteras med tankbil som rymmer cirka 25 ton och kommer att lagras på uppvärmd plats på arbetsplatsen. Detta innebär att varje plats för tunneldrivning kommer att ta mot cirka en transport var tredje vecka.

Det kommer att genereras transporter av drivmedel till arbetsplatserna på grund av det stora antalet byggfordon som kommer att användas. Det antas att en transport av ADR klass 3 kommer att genereras varje vecka till respektive arbetsplats.

5.2.1 Häggvik

Det kommer inte att drivas någon tunnel från Häggvik. Därav görs betydligt mindre sprängningsarbeten eftersom vägen går i dagen. Hur mycket explosiva ämnen som behövs transporteras är okänt. Det bedöms dock att en transport av klass 3 blir tillkommande på grund av byggarbetet. Risknivån bedöms ej påverkas betydande. Detta kan dock behöva analyseras ytterligare när det är utrett var transporterna kommer att gå och vilka mängder det kan röra sig om.

5.2.2 Akalla

Det kommer inte att drivas någon tunnel från Akalla. Därav görs betydligt mindre sprängningsarbeten eftersom vägen går i dager. Hur mycket explosiva ämnen som behövs transporteras är okänt. Det bedöms dock att en transport av klass 3 blir tillkommande på grund av byggarbetet. Risknivån bedöms ej påverkas betydande. Detta behöver dock analyseras i detalj när det är utrett var transporterna av klass 1 och 3 kommer att gå och vilka mängder det kan röra sig om.

5.2.3 Hästa

Vid Hästa stängs delar av nuvarande Akallalänken och flyttas till temporärt vägnät österut vilket innebär att vägen kommer närmare Hästa gård. Byggtiden här har beräknats till minst fyra år och transporterna till och från tunneln vid Hästa görs med lastbil på Akallalänken och ned till Hjulsta trafikplats. Akallalänken och E18 är idag transportleder för farligt gods

Hästa gård ligger i dagsläget redan inom ALARP-området, se Avsnitt 5.1.3 och risknivån kommer att öka ytterligare. En ökad transport av farligt gods med en extra transport av klass 3 produkt varje vecka och en transport av klass 1 var tredje vecka kommer att öka risknivån ytterligare i jämförelse med den som anges i avsnitt 5.1.3 varför kravet på riskreducerande åtgärder stärks ytterligare.

5.2.4 Hjulsta

Det kommer inte att ske något uttag av berg i tunnelmynningen söder om Hjulsta. Öppen bergschaktning kommer dock att utföras för betongtunnel och skärning mellan tunnelmynningen och bron. I Hjulsta finns flerfamiljshus som närmast cirka 200 meter från byggområdet.

Byggtiden vid trafikplats Hjulsta har beräknats till minst fyra år under vilket det uppstår en stor arbetsplats för byggande av betongtunnlar vid mynning söder och norr, broar, bank, bergsskärning, betongtråg, utökad trafikplats samt ventilationstorn.

En ökad transport av farligt gods som genereras av arbetstunneln vid Hästa med en extra transport av klass 3 produkt varje vecka och en transport av klass 1 var tredje vecka kan komma att öka risknivån vid Hjulsta. På grund av de stora avstånden till bebyggelse och den begränsade ökningen i antal transporter av farligt gods bedöms ej risknivån bli oacceptabel.

5.2.5 Lunda

Vid Lunda byggs en arbetstunnel för drivning av huvudtunnlarna samt två ramptunnlar. Byggtiden här har beräknats till minst fem år. Från tunnelmynningen går transportererna direkt till Bergslagsvägen som är en sekundär transportled för farligt gods. I dagsläget är individrisknivån i ALARP-området inom 30 meter kring vägen. Risknivån baseras i huvudsak på klass 3 produkter och en extra transport av klass 3 produkt varje vecka extra och en transport av klass 1 var tredje vecka bedöms ge en ökning i risknivå. Huruvida risknivån är acceptabel eller ej är svårt att bedöma eftersom ingen detaljerad utredning har utförts.

5.2.6 Vinsta

Från tunnelmynningarna drivs ramptunnlar och huvudtunnlarna. Här ligger radhus cirka 150 meter och flerfamiljshus ca 200 meter från den södra tunnelmynningen, från den norra är det över 400 meter. Byggtiden beräknas bli 4-5 år och transportererna kommer att göras med lastbil.

Bergslagsvägen norrut är den troligaste transportvägen och denna väg är en sekundär transportled för farlig gods. Bergslagsvägen norr om Bergslagsplan beräknas ha ett trafikflöde på cirka 24 000 fordon per dygn runt 2015. Under ombyggnadsskedet kommer Bergslagsvägen att förläggas närmare COOP-forums lokaler och tunnelbanestationen, se avsnitt 5.1.4. En ökad transport av farligt gods med en transport av klass 3 produkt varje vecka och en transport av klass 1 var tredje vecka kommer att öka risknivån ytterligare i jämförelse med den som anges i avsnitt 5.1.4 varför kravet på riskreducerande åtgärder stärks ytterligare.

5.2.7 Norra Lovön

På Norra Lovön anläggs en arbetstunnel för att driva huvudtunnlarna. Avståndet mellan arbetstunnelmynning och en liten samling småhus är cirka 200 meter som till viss del är avskärmade av en kulle. Närmaste hus norrut ligger cirka 400 meter från tunnelmynning och cirka 200 meter från tillfällig byggväg. Byggtiden har beräknats till cirka 5 år.

Från norra Lovön fram till Ekerövägen är vägnätet så svagt att tunga transporter inte kan ske utan omfattande ombyggnads- och förstärkningsåtgärder och en tillfällig hamn planeras på norra Lovön. Hamnen kommer att användas både för intransport av material samt uttransport av massor. Transporter av drivmedel till fordon på arbetsplatsen Förbifart Stockholm kommer antagligen att förekomma. Dessa bedöms inte utgöra någon större olycksrisk för personer i omgivningen. Det kommer att krävas en ny väg mellan hamnen och tunnelmynningen för att transportera inkommande material till arbetsområdet.

Två till tre transporter av produkt i klass 3 varje vecka och två transporter av klass 1 varje vecka via den temporära hamnen på norra Lovön bedöms inte påverka risknivån nämnvärt. Om transportererna kommer att gå på små vägar som ej är dimensionerade för tunga transporter föreligger en risk för olycka. Det går ej att avskrivna att risknivån inte blir betydande för de bostäder vägen passerar och riskreducerande åtgärder kan komma att bli nödvändiga. Detta behöver analyseras i detalj när det är utrett var transportererna kommer att gå.

5.2.8 Södra Lovön

I Edeby finns cirka fem bostäder och arbetstunneln nordväst om dessa kommer att påverka de boende i Edeby i mycket liten omfattning eftersom avståndet är cirka 400 meter och det finns en mellanliggande avskärmade bergkulle.

Masstransporter kommer att ske via en hamn i Malmviken och en tillfällig väg kommer att byggas genom skogen. Transportvägen kan hamna som närmast cirka 200 meter från bostäder. Intransport av byggmaterial, sprängämnen m.m. kommer att ske på Ekerövägen som är transportled för farligt gods.

En extra transport av produkt i klass 3 varje vecka och en transport av klass 1 var tredje vecka kommer ej att påverka risknivån nämnvärt längs Ekerövägen eftersom tillskottet på denna väg blir minimalt. Risknivån längs Ekerövägen bedöms ej bli oacceptabel med avseende på transporter av farligt gods eftersom klass 3 produkter ej har riskavstånd som överstiger 35 meter, antalet klass 1 transporter är få och avståndet till närmaste bostäder på södra Lovön är stort.

5.2.9 Sätra varv

Byggtiden här har beräknats till minst fem år och arbetstunnel lokaliseras invid Sätra varv. Ungefär 250 meter öster om arbetstunneln och cirka 150 meter från hamnen och arbetsområdet finns ett bostadshus, det enda bostadshuset nära Sätra varv. Mellan bostadshus och arbetsområde ligger ett visuellt avskärmade skogsområde. Mitt emot Sätra varv, på

Kungshatt finns bostadshus på ett avstånd om ca 250 meter över öppet vatten. Husen är idag förmodligen sommarbostäder.

Vid Sättra varv anläggs en tillfällig hamn för uttransport av massor och intransport av byggmaterial. Transporter av drivmedel till fordon på arbetsplatsen Förbifart Stockholm kommer antagligen att förekomma. Dessa bedöms inte utgöra någon större olycksrisk för personer i omgivningen. Behovet motsvarar en lastbil per vecka med sprängämnen och två lastbilar per vecka med drivmedel. Transporterna sker med ro/ro färja/färjor.

Om transporterna kommer att gå på de små vägarna som finns i området föreligger en risk för olycka. Det går inte att avskrika att risknivån inte blir betydande för bostäderna och ridhuset i Sättra och riskreducerande åtgärder kan komma att bli nödvändiga. Detta behöver analyseras i detalj när det är utrett var transporterna kommer att gå.

5.2.10 Skärholmen

Avstånd mellan arbetstunnelns mynning och närmaste flerbostadshus norr om Skärholmens busstorg är ca 150 meter. Transporterna till och från tunneln bedöms komma att gå på Skärholmsvägen, mitt emot bostäderna, på ett avstånd av ca 75 meter. Transporterna kommer att pågå under minst fyra år.

Transporterna kan nå Skärholmsvägen på olika vägar beroende på var de kommer ifrån, E4/E20 norrut, E4/E20 söderut och/eller Smistavägen. E4/E20 är en farligt gods-led som har ett fordonsflöde på ca 125 000 fordon/ dygn. Skärholmsvägen har ett trafikflöde på ca 7 000 fordon/dygn idag och är inte en transportled för farligt gods.

En extra transport av produkt i klass 3 varje vecka och en transport av klass 1 var tredje vecka kommer ej att påverka risknivån nämnvärt längs väg E4/E20 eftersom tillskottet på denna väg blir minimalt. Risknivån längs Skärholmsvägen kommer att öka men bedöms ej bli oacceptabelt med avseende på transporter av farligt gods eftersom produkt i klass 3 ej har riskavstånd som överstiger 35 meter och antalet transporter med klass 1 är få.

rebyggande åtgärder som genomförs, samt under respektive delsträcka under avsnitt 4.15. Eftersom projektets åtaganden återfinns under flera avsnitt i planhandlingarna ser Länsstyrelsen ett behov av följande förtydligande.

- Arbetsplanens fastställande ska säkerställa genomförandet av skyddsåtgärder och försiktighetsmått som framgår av plankarta, planbeskrivning, MKB kap. 24 rubrikerna "åtgärder som fastställs" samt arbetsplanens bilaga 1.
- Arbetsplanens fastställande ska säkerställa att kontrollprogram för byggskedet ska vara upprättat före byggstart. Kontrollprogram för driftskedet skall vara upprättat i god tid före idrifttagandet

Buller

Under byggtiden kommer störningar att uppkomma till följd av borrhning och sprängning i tunnlar, schaktning, spontning och sprängning inom arbetsområden, verksamhet inom etableringsområden och vid provisoriska hamnar samt av byggtransporter på väg och med båt. Länsstyrelsen kan, utifrån planhandlingarna samt utifrån den långa byggtiden, inte, ange exakta bullerskyddsåtgärder som ska genomfökas och vad dessa ska klara av. Följande villkor bör därför ställas.

- Arbetsplanens fastställande ska säkerställa upprättandet av ett kontrollprogram för buller för att i största möjliga mån begränsa störningar under byggtiden. Kontrollprogrammet bör tas fram i samråd med tillsynsmyndigheterna.

Arbetsplanen inbegriper tre luftutbytesstationer, två på Lovön och en i Vinsta. Utöver detta planeras fyra frånluftsstationer. Buller från ventilationsanläggningar klassas som externt industribuller.

- Fastställande av arbetsplanen ska säkerställa att åtgärder vidtas för att buller från luftutbytes- och frånluftsstationer klarar Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller

Kontrollprogram— buller under byggskedet

Länsstyrelsen anser att en lämplig inriktning i kontrollprogrammet för buller under byggtiden kan vara följande:

- Åtgärder ska vidtas för att så långt det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt klara Naturvårdsverkets riktvärden för byggbuller (NFS 2004:15).
- Bullerkällor ska om möjligt avskämmas/byggas in.
- "Tysta" arbetsmaskiner och arbetsmetoder ska användas, dvs bästa möjliga teknik.
- Arbeten som kan medföra störningar för boende på grund av luftburet buller eller stomljud bör förläggas till kl, 07.00-19.00 helgfri måndag-fredag.
- Bullerskyddsåtgärder bör genomföras så tidigt som möjligt (de åtgärder som ska till för att klara riktvärden för driftskedet).
- Boende som förväntas utsättas för luftburet buller eller stomljud överstigande riktvärdena inomhus under minst en vecka, bör i god tid innan byggarbetena påbörjas erbjudas tillfälligt boende.

Luftkvalitet

E4 Förbifart Stockholm är till större delen förlagd i tunnel. Med hänsyn till tunnelns längd, trafikprognoser som indikerar en hög trafikbelastning och internationella jämförelser, bedömer Länsstyrelsen att väg E4 Förbifart Stockholm är unik i sitt slag. Arbetsplanens miljökonsekvensbeskrivning indikerar